

31991L0628

L 340/17

EUROOPA ÜHENDUSTE TEATAJA

11.12.1991

NÕUKOGU DIREKTIIV,
19. november 1991,
mis käsitleb loomade kaitset vedamise ajal ja millega muudetakse direktiive 90/425/EMÜ
ja 91/496/EMÜ

(91/628/EMÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 43,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust, ⁽²⁾võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust ⁽³⁾

ning arvestades, et:

Euroopa Parlament kutsus oma 20. veebruari 1987. aasta resolutsioonis loomade heaolu poliitika kohta ⁽⁴⁾ komisjoni üles esitama ettepanekuid loomade kaitse kohta vedamise ajal;

tehniliste tõkete kõrvaldamiseks elusloomade kaubanduses ja asjaomaste turukorralduste tõrgeteta toimimise võimaldamiseks on ühendus selles valdkonnas võtnud vastu eeskirjad, tagades asjaomaste loomade kaitse rahuldaval tasemel;

kõik liikmesriigid on ratifitseerinud Euroopa konventsiooni loomade kaitse kohta rahvusvaheliste vedude ajal ja allkirjastanud lisaprotokollid, mis võimaldab ühendusel nimetatud konventsiooniga liituda;

nõukogu 3. detsembri 1982. aasta määrusega (EMÜ) nr 3626/82 (ohustatud looduslike looma ja taimeliikidega rahvusvahelise kaublemise konventsiooni (edaspidi "CITES") ühenduses rakendamise kohta) ⁽⁵⁾ reguleeritakse teatavate liikide vedamise tingimusi;

direktiivis 77/489/EMÜ ⁽⁶⁾ on sätestatud loomade kaitse rahvusvaheliste vedude ajal; direktiiviga 81/389/EMÜ ⁽⁷⁾ on kehtestatud meetmed direktiivi 77/489/EMÜ rakendamiseks ja eelkõige kontroll ühenduse sisepiiridel;

samade eesmärkide saavutamiseks ja eelkõige loomade kaitseks vedamise ajal on vaja siseturu loomise raames muuta direktiivis 90/425/EMÜ ⁽⁸⁾ sätestatud eeskirju, muu hulgas silmas pidades selliste eelnevate kontrollide ühtlustamist, mis käsitlevad loomade heaolu vedamise ajal;

selles raamistikus tuleb sätestada loomade vedamise tingimused ühenduses ning ühenduse ja teiste riikide vahel ning kaotada süstemaatiline kontroll ühenduse sisepiiridel;

loomade heaolu huvides tuleks loomade, sealhulgas tapaloomade pikamaavedu vähendada niipalju kui võimalik;

ettepandud eeskirjad peavad tagama loomade tõhusama kaitse vedamise ajal;

seepärast tuleks muuta direktiivi 91/496/EMÜ, ⁽⁹⁾ et kohendada seda käesoleva direktiiviga; direktiivid 77/489/EMÜ ja 81/389/EMÜ tuleks tunnistada kehtetuks,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

Üldsätted

Artikkel 1

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse järgmiste loomade veo suhtes:

- a) koduloomadena peetavad kabjalised, veised, lambad, kitsed ja sead;
- b) kodulinnud, puurilinnud ja koduküülikud;
- c) kodukassid ja -koerad;
- d) muud imetajad ja linnud;
- e) muud selgroogsed ja kõigusoojased loomad.

⁽¹⁾ EÜT C 214, 21.8.1989, lk 36 ja EÜT C 154, 23.6.1990, lk 7.

⁽²⁾ EÜT C 113, 7.5.1990, lk 206.

⁽³⁾ EÜT C 56, 7.3.1990, lk 29.

⁽⁴⁾ EÜT C 76, 7.3.1987, lk 185.

⁽⁵⁾ EÜT L 384, 31.12.1982, lk 1. Määrust on viimati muudetud komisjoni määrusega (EMÜ) nr 197/90 (EÜT L 29, 31.1.1990, lk 1).

⁽⁶⁾ EÜT L 200, 8.8.1977, lk 10.

⁽⁷⁾ EÜT L 150, 6.6.1981, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud määrusega (EMÜ) nr 3768/85 (EÜT L 362, 31.12.1985, lk 8).

⁽⁸⁾ EÜT L 224, 18.8.1990, lk 29. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 91/496/EMÜ (EÜT L 268, 24.9.1991, lk 56).

⁽⁹⁾ EÜT L 268, 24.9.1991, lk 56.

2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata:

- a) reisijate suhtes, kes veavad lemmikloomi mittetulunduslikel eesmärkidel;
- b) ilma, et see piiraks asjaomaste siseriiklike õigusaktide kohaldamist, loomade vedamisel:
 - kuni 50 kilomeetri ulatuses vedamise algusest kuni sihtkohani või
 - loomakasvatajate või nuumajate suhtes, kes kasutavad neile kuuluvaid põllutöomasinaid või transpordivahendeid teatavat liiki loomade veoks geograafiliste tingimuste tõttu seoses mittetulundusliku hooajalise rändkarjatamisega.

Vastavalt ühenduse õigusaktidele heakskiidetud müügikohti ja kogumiskeskusi võib samuti käsitada lähtekohtadena:

- kui loomade esimene laadimiskoht on vähem kui 50 kilomeetri kaugusel nimetatud müügikohast või kogumiskeskusest,
- kui esimeses taandes osutatud kaugus on üle 50 kilomeetri, tingimusel et loomadel on olnud puhkeperiood, mille pikkus on kindlaks määratud artiklis 17 sätestatud korras, ja loomi on enne ümberlaadimist joodetud ja söödud;
- f) *sihtkoht* – koht, kus loomad transpordivahendilt lõplikult maha laaditakse, v.a peatuspaik või ümberlaadimispaik;
- g) *teekond* – loomade vedu lähtekohast sihtkohta.

Artikkel 2

1. Käesoleva direktiivi kohaldamisel kehtivad vastavalt vajadusele direktiivi 89/662/EMÜ⁽¹⁾ artikli 2, direktiivide 90/425/EMÜ, 90/675/EMÜ⁽²⁾ ja 91/496/EMÜ mõisted.

2. Lisaks kohaldatakse järgmisi mõisteid:

- a) *transpordivahend* – maanteeõidukite, raudteeõidukite, laevade ja õhusõidukite osad, mida kasutatakse loomade laadimiseks, ja vedamiseks, ning maismaa-, mere- või õhutranspordil kasutatavad konteinerid;
- b) *vedu* – transpordivahendi abil teostatav loomade liikumine, mis sisaldab loomade peale- ja mahalaadimist;
- c) *peatuspaik* – koht, kus vedu katkestatakse loomadele puhkuse andmiseks, nende söötmiseks ja jootmiseks;
- d) *ümberlaadimispaik* – koht, kus vedu katkestatakse loomade ümberlaadimiseks ühelt transpordivahendilt teisele;
- e) *lähtekoht* – ilma et see piiraks artikli 1 lõike 2 punkti b sätete kohaldamist, koht, kus loomad laaditakse transpordivahendile esmakordselt või pärast seda, kui loomad on mahalaaditud ja neid on majutatud vähemalt 10 tundi, joodetud, söödud ja vajadusel hooldatud, v.a peatuspaik või ümberlaadimispaik.

II PEATÜKK

Vedu ja kontroll ühenduse territooriumil

Artikkel 3

1. Liikmesriigid tagavad, et:

- a) loomade vedu liikmesriikides ja liikmesriikidesse või neist välja toimub vastavalt käesolevale direktiivile loomade puhul, kellele on osutatud:
 - artikli 1 punktis a vastavalt lisa I peatüki sätetele,
 - artikli 1 punktis b vastavalt lisa II peatüki sätetele,
 - artikli 1 punktis c vastavalt lisa III peatüki sätetele,
 - artikli 1 punktis d vastavalt lisa IV peatüki sätetele,
 - artikli 1 punktis e vastavalt lisa V peatüki sätetele;
- b) veetakse ainult loomi, kelle seisund seda võimaldab, ja loomade eest hoolitsemiseks vedamise ajal ja sihtkohta saabumisel on võetud sobivad meetmed. Haigeid ja vigastatud loomi ei peeta vedamiseks sobivaks. Käesolevat sätet ei kohaldata juhul, kui:
 - i) kergelt vigastatud või haigete loomade vedu ei põhjusta neile tarbetuid kannatusi;
 - ii) loomi veetakse pädeva asutuse poolt heakskiidetud teadustöö eesmärgil;
- c) vedamise ajal haigestunud või vigastatud loomadele antakse esmaabi niipea kui võimalik; neile antakse asjakohast veterinaarabi ja vajaduse korral viiakse läbi hädatapmine viisil, mis ei põhjusta loomadele tarbetuid kannatusi.

(1) EÜT L 395, 30.12.1989, lk 13. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 91/496/EMÜ (EÜT L 268, 24.9.1991, lk 56).

(2) EÜT L 373, 31.12.1990, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 91/496/EMÜ (EÜT L 268, 24.9.1991, lk 56).

2. Olenemata lõike 1 punktist b võivad liikmesriigid seoses erakorralise veterinaarravi või hädatapmisega lubada loomade vedamist tingimustel, mis ei vasta käesoleva direktiivi nõuetele. Liikmesriigid tagavad, et sellist vedu lubatakse üksnes juhul, kui kõnealustele loomadele ei põhjustata tarbetuid kannatusi. Vajaduse korral võetakse artiklis 17 sätestatud korras vastu käesoleva lõike rakenduseeskirjad.

3. Ilma et see piiraks lõike 1 punktides a ja b ning käesoleva direktiivi lisas esitatud tingimuste kohaldamist, sätestab nõukogu, toimides komisjoni ettepanekul kvalifitseeritud häälteenamusega, teatavat tüüpi loomade (kabjalised, metslinnud, mereimetajad) vedamisel nende heaolu tagamiseks asjakohased lisatingimused.

Kuni nende sätete rakendamiseni võivad liikmesriigid asutamislepingu üldsätete raames kohaldada asjaomaseid siseriiklikke täendavaid eeskirju.

Artikkel 4

Liikmesriigid tagavad, et loomad identifitseeritakse ja registreeritakse kogu teekonna jooksul vastavalt direktiivi 90/425/EMÜ artikli 3 lõike 1 punktile c ja et loomadega on kaasas ühenduse või siseriiklike õigusaktidega nõutud tõendid, mis võimaldavad pädeva asutusel kontrollida loomade:

- päritolu ja omandilist kuuluvust,
- lähtekohta ja sihtkohta,
- lähetamise kuupäeva ja kellaega.

Artikkel 5

Liikmesriigid tagavad, et:

- 1) kõik tulunduslikul eesmärgil loomi vedavad füüsilised või juriidilised isikud:
 - a) on registreeritud viisil, mis võimaldab pädeval asutusel kontrollida käesoleva direktiivi nõuete täitmist;
 - b) kasutavad käesoleva direktiiviga hõlmatud loomade vedamisel transpordivahendit, mis vastab lisas sätestatud nõuetele;
 - c) ei vea ega lase vedada loomi viisil, mis vigastab loomi või põhjustab neile tarbetuid kannatusi;
- 2) juhtiv isik loomade vedamisega tegelevas ettevõttes:
 - a) hoolitseb, et loomi veaksid töötajad, kellel on veetavate loomade asjakohaseks hooldamiseks vajalikud teadmised;

- b) koostab üle 24 tunni pikkuse vedamise puhul alates lähtekohast ja arvestades sihtkohta teekonnaplaani, mis koos kõigi peatus- ja ümberlaadimispaikadega võimaldaks tagada loomade puhkamise, söötmise, jootmise ning vajadusel mahalaadimise ja majutamise vastavalt käesoleva direktiivi tingimustele veetavate loomaliikide kohta;
- c) suudab üle 24 tunni pikkuse vedamise puhul tõendada, et vedamise ajal loomade toidu- ja joogivajaduste rahuldamiseks on vastavalt veetavatele liikidele võetud meetmeid ka juhul, kui teekonnaplaani on muudetud või kui vedamine on temast mitteolenevatel põhjustel katkestatud;
- d) tagab, et loomad veetakse viivitamatult sihtkohta, arvestamata autojuhi tavapäraseid puhkepause;
- e) tagab, et partiiga on teekonnal kaasas punktis b osutatud teekonnaplaani originaal, kuhu on märgitud kuupäev, lähetamise koht ja kellaeg;
- f) säilitab pädeva asutuse määratud aja jooksul eespool nimetatud teekonnaplaani koopia, mis esitatakse kontrollimiseks pädeva asutuse nõudmisel;
- g) tagab, et lähetaja on saatnud loomad teele vastavalt käesoleva direktiivi sätetele ja vastuvõtja on valmis neid vastu võtma, juhul kui loomi veetakse ilma saatjata;

- 3) pädev asutus kontrollib korrapäraselt lõikes 2 osutatud juhtiva isiku poolt eelnevalt teatatud peatuspaiku.

Artikkel 6

1. Direktiivi 90/425/EMÜ muudetakse järgmiselt:

- a) artikli 1 kolmas lõik asendatakse järgnevaaga:

“Käesolev direktiiv ei mõjuta kontrolle, mida tehakse ülesannete raames, mida täidavad ilma diskrimineerimata liikmesriigi õigusaktide üldise kohaldamise eest vastutavad asutused.”

- b) A lisa I jakku lisatakse järgnev viide:

“Nõukogu 19. novembri 1991. aasta direktiiv 91/628/EMÜ, mis käsitleb loomade kaitsset vedamise ajal ja millega muudetakse direktiive 90/425/EMÜ ja 91/496/EMÜ (EÜT L 340, 11.12.1991, lk 17).”

2. Direktiivi 90/425/EMÜ artiklis 3 osutatud sertifikaate või dokumente täiendatakse vastavalt artiklis 17 sätestatud korrale, et võtta arvesse käesoleva direktiivi nõudeid.

3. Asutustevaheline teabevahetus vastavalt käesoleva direktiivi nõuetele tuleb kaasata direktiivi 90/425/EMÜ artiklis 20 ettenähtud arvutisüsteemi (ANIMO) ning kolmandatest riikidest impordimise puhul Shifti projekti vastavalt direktiivi 91/496/EMÜ artikli 12 lõikele 4.

Käesoleva lõike üksikasjalikud rakenduseeskirjad võetakse vastu artiklis 17 sätestatud korras.

Artikkel 7

1. Liikmesriigid tagavad vajalike meetmete võtmise, et vältida või vähendada vedamise ajal tekkivaid viivitusi või loomade kannatusi, kui streigid või muud ettenägematud olukorrad takistavad käesoleva direktiivi kohaldamist. Eelkõike kehtestatakse erikord loomade vedamise kiirendamiseks direktiivi 91/496/EMÜ artiklis 6 osutatud sadamates, lennujaamades, raudteejaamades, sorteerimisjaamades ja piiripunktides tingimustel, mis vastavad käesoleva direktiivi nõuetele.

2. Ilma et see piiraks ühenduse mujal sätestatud loomatervishoiu nõuete kohaldamist, ei peeta loomapartiid reisi jooksul kinni, kui see ei ole loomade heaolu jaoks hädavajalik. Kui loomapartiid on vaja vedamise jooksul kinni pidada kauem kui kaks tundi, tuleb kehtestada asjakohane kord loomade hooldamiseks ning vajadusel nende mahalaadimiseks ja majutamiseks.

Artikkel 8

Liikmesriigid tagavad, et vastavalt direktiivis 90/425/EMÜ sätestatud kontrollimise põhimõtetele ja eeskirjadele kontrollivad pädevad asutused käesoleva direktiivi nõuete järgimist, kontrollides ilma diskrimineerimata:

- transpordivahendeid ja sihtkohta saabuval loomi;
- transpordivahendeid ja loomi turgudel, lähtekohtades, peatuspaikades ja ümberlaadimispaikades;
- saatedokumentide üksikasju.

Lisaks sellele võib kontrollle läbi viia ka liikmesriigi territooriumil loomade vedamise ajal, kui liikmesriigi pädeval asutusel on teavet, mis lubab kahtlustada rikkumist.

Käesolev artikkel ei mõjuta kontrollle, mis tehakse ülesannete raames, mida täidavad ilma diskrimineerimata liikmesriigi seaduste üldise kohaldamise eest vastutavad asutused.

Artikkel 9

1. Kui vedamise ajal ilmneb, et käesoleva direktiivi sätteid ei ole järgitud või ei järgita, nõuab selle koha pädev asutus, kus rikkumine avastati, transpordivahendi eest vastutavalt isikult meetmete võtmist, mida pädev asutus peab vajalikuks asjaomaste loomade heaolu tagamiseks.

Olenevalt iga juhtumi asjaoludest võivad sellised meetmed sisaldada:

- vedamise lõpetamist või loomade kõige otsemat teed lähtekohta tagasisaatmist, tingimusel et see ei põhjusta loomadele tarbetuid kannatusi;
- kuni probleemi lahendamiseni loomadele nõuetekohase majutuse korraldamist koos asjakohase hooldusega;
- loomade humanse tapmise korraldamist. Nende loomade korjuste sihtkoht ja kasutus reguleeritakse direktiivis 64/433/EMÜ ⁽¹⁾ ettenähtud sätetega.

2. Kui transpordivahendi eest vastutav isik ei järgi pädeva asutuse juhtnõure, korraldab asutus viivitamatult kõnealuste meetmete võtmise ja katab nende kulud asjakohasel viisil.

3. Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikides kehtivate siseriiklike õigusaktidega ettenähtud edasikaabeõigust pädevate asutuste tehtud otsuste peale.

Liikmesriigi pädevate asutuste tehtud otsustest ja nende põhjustest teatatakse kauba saatjale või saatja esindajale ja lähteliikmesriigi pädevale asutusele.

Kauba saatja või tema esindaja taotluse korral edastatakse talle kirjalikult nimetatud otsused ja nende põhjendused koos üksikasjadega sihtliikmesriigi õigusaktidega lubatud edasikaabeõiguse, menetluskorra ja -tähtaegade kohta.

Vaidluse korral võivad kaks asjaomast poolt vastastikusel kokkuleppel ühe kuu jooksul esitada vaidlusaluse küsimuse komisjoni koostatud ühenduse ekspertide nimekirjas olevale eksperdile hinnangu saamiseks.

Ekspert esitab oma arvamuse 72 tunni jooksul. Pooled järgivad eksperdi arvamust, võttes arvesse ühenduse veterinaaria-alaseid õigusakte.

⁽¹⁾ Muudetud ja konsolideeritud direktiiviga 91/497/EMÜ (EÜT L 268, 24.9.1991, lk 68).

Artikkel 10

1. Komisjoni eksperdid võivad käesoleva direktiivi ühtseks kohaldamiseks vajalikul määral ja koostöös liikmesriigi pädevate asutustega viia läbi kohapealseid kontrollimisi. Liikmesriik, mille territooriumil kontrollimine toimub, tagab ekspertidele nende ülesande täitmiseks vajaliku abi. Komisjon teatab liikmesriikidele kontrolli tulemustest.

2. Käesoleva artikli üksikasjalikud rakenduseeskirjad võetakse vastu artiklis 17 sätestatud korra kohaselt.

III PEATÜKK

Import kolmandatest riikidest

Artikkel 11

1. Direktiivis 91/496/EMÜ sätestatud eeskirju kohaldatakse eelkõige kontrollide korraldamise ja neile järgnevate meetmete suhtes.

2. Käesoleva direktiiviga hõlmatud kolmandatest riikidest pärit elusloomade importi, transiiti ja vedu ühenduse territooriumile ja läbi selle lubatakse ainult juhul, kui eksportija ja/või importija kohustub kirjalikult järgima käesoleva direktiivi nõudeid ja on võtnud nende järgimiseks meetmeid.

3. Alates 1. jaanuarist 1993 asendatakse direktiivi 91/496/EMÜ artikli 4 lõike 2 punkti d teine lõik järgmisega:

“d) nõukogu 19. novembri 1991. aasta direktiivi 91/628/EMÜ (mis käsitleb loomade kaitset vedamise ajal ja millega muudetakse direktiive 90/425/EMÜ ja 91/496/EMÜ) (*) nõuetele vastamise kontrolli.

(*) EÜT L 340, 11.12.1991, lk 17.”

4. Direktiivi 91/496/EMÜ artikli 4 lõike 1 kolmandas taandes osutatud sertifikaati või dokumente täiendatakse vastavalt artiklis 17 sätestatud korrale, et võtta arvesse käesoleva direktiivi nõudeid.

Kuni nende sätete vastuvõtmiseni kohaldatakse asutamislepingu üldsätete raames asjaomaseid siseriiklike eeskirju.

IV PEATÜKK

Lõppsätted

Artikkel 12

Direktiivis 89/608/EMÜ ⁽¹⁾ sätestatud eeskirju ja korda kohaldatakse käesoleva direktiivi kohaldamisel *mutatis mutandis*.

(1) EÜT L 351, 2.12.1989, lk 34.

Artikkel 13

1. Komisjon esitab enne 1. juulit 1992 veterinaaria teaduskomitee arvamuse põhjal koostatud aruande, millele on vajaduse korral lisatud ettepanekud:

— teatavat tüüpi loomade vedamise aja ülempiiri kohta,

— lisa I peatüki A jao lõike 2 punktis d sätestatud ajavahemike kohta,

— artikli 5 lõike 2 punktiga b ettenähtud puhkepausi kestuse kohta,

— teatavat tüüpi loomade vedamisel kohaldatavate laadimistihteduse standardite kohta,

— teatavat tüüpi loomade vedamisel transpordivahendi suhtes kohaldatavate standardite kohta.

Nõukogu teeb nende ettepanekute kohta otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega.

2. Vastavalt artiklis 17 sätestatud korrale ja pärast veterinaaria teaduskomiteega konsulteerimist sätestab komisjon ühenduse kriiteeriumid peatuspaikade suhtes seoses teatavat tüüpi loomade söötmise, jootmise, peale- ja mahalaadimise ning vajaduse korral majutamise.

3. Kolm aastat pärast käesoleva direktiivi sätete kohaldamist esitab komisjon nõukogule aruande liikmesriikide omandatud kogemuste kohta, eelkõige seoses lõigetes 1 ja 2 osutatud sätetega, ja vajaduse korral ettepanekud nende eeskirjade muutmiseks. Nõukogu teeb asjaomase otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega.

4. Kuni lõigetes 1 ja 2 osutatud sätete kohaldamiseni kohaldatakse asutamislepingu üldsätete raames asjaomaseid siseriiklike eeskirju.

Artikkel 14

Käesoleva direktiivi lisasid võib nõukogu muuta komisjoni ettepanekul kvalifitseeritud häälteenamusega, pidades eelkõige silmas nende kohandamist vastavalt teaduse ja tehnoloogia arengule.

Artikkel 15

Vastavalt artiklis 17 sätestatud korrale võib ühenduse õigusaktidega ettenähtud sertifikaatidele või saatedokumentidele artiklis 1 osutatud loomade vedamise korral lisada direktiivi 90/425/EMÜ artikli 2 lõike 6 tähenduses määratletud pädeva asutuse tõendi käesolevas direktiivis esitatud nõuete täitmise kohta.

Artikkel 16

Vastavalt artiklis 17 sätestatud korrale võetakse teises lõigus sätestatud teabe alusel vastu eeskirjad, mis käsitlevad loomade heaolu vedamise ajal direktiivi 90/675/EMÜ I lisas osutatud territooriumide teatavates osades, sealhulgas Hispaania Kuningriigi puhul Kanaari saartel, et võtta arvesse nende aladele iseloomulikke looduslikke piiranguid, eelkõige nende kaugust ühenduse mandriosast.

Sel eesmärgil esitavad asjaomased liikmesriigid hiljemalt 1. juuliks 1992 komisjonile erieeskirjad, millest tuleb kinni pidada loomade heaolu tagamisel nende vedamise ajal kõnealustes piirkondades, võttes arvesse neile aladele iseloomulikke piiranguid.

Artikkel 17

1. Käesolevas artiklis sätestatud korra kohaldamisel suunab esimees oma algatusel või liikmesriigi esindaja nõudmisel küsimuse viivitamata otsusega 68/361/EMÜ⁽¹⁾ asutatud alalisele veterinaar-komiteele (edaspidi "komitee").

2. Komisjoni esindaja esitab komiteele võetavate meetmete eelnõu. Tähtaja jooksul, mille määrab esistuja küsimuse kiireloomulisusest lähtuvalt, esitab komitee eelnõu kohta oma arvamuse. Arvamus esitatakse sellise häälteenamusega, nagu on sätestatud asutamislepingu artikli 148 lõikes 2 nõukogu otsuste vastuvõtmiseks komisjoni ettepaneku põhjal. Liikmesriikide esindajate hääli komitees arvestatakse nimetatud artiklis sätestatud viisil. Eesistuja ei hääleta.

3. Kui meetmed on komitee arvamusega kooskõlas, võtab komisjon need vastu.

4. Kui kavandatud meetmed ei ole komitee arvamusega kooskõlas või kui arvamust ei ole esitatud, esitab komisjon võetavate meetmete kohta viivitamata ettepaneku nõukogule. Nõukogu teeb otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega.

Kui nõukogu ei ole kolme kuu jooksul alates ettepaneku saamisest otsust teinud, võtab komisjon ettepanekud meetmed vastu, juhul kui nõukogu ei ole lihthäälteenamusega mainitud meetmete vastu.

Artikkel 18

1. Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud erimeetmed füüsiliste või juriidiliste isikute karistamiseks käesoleva määruse rikkumise korral.

2. Ilma et see piiraks muude määratud sanktsioonide kohaldamist, võib liikmesriik käesoleva määruse korduva rikkumise korral või juhul, kui rikkumine tekitab loomadele tõsiseid kannatusi, võtta vajalikke meetmeid tähteldatud puuduste kõrvaldamiseks.

Artikkel 19

Käesoleva direktiivi kohaldamine ei muuda tollialastest õigusaktidest tulenevaid kohustusi.

Artikkel 20

Direktiiv 77/489/EMÜ ja 81/389/EMÜ tunnistatakse kehtetuks hiljemalt alates artiklis 21 nimetatud kuupäevast.

Artikkel 21

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigusnormid enne 1. jaanuari 1993. Nad teatavad sellest viivitamata komisjonile.

2. Kui liikmesriigid võtavad vastu lõikes 1 osutatud meetmed, sisaldavad need viidet käesolevale direktiivile või lisatakse selline viide nende ametliku avaldamise korral. Viitamise vormi kehtestavad liikmesriigid.

Artikkel 22

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 19. november 1991

Nõukogu nimel
eesistuja
P. BUKMAN

⁽¹⁾ EÜT L 255, 18.10.1968, lk 23.

LISA

I PEATÜKK

KODULOOMADENA PEETAVALD KABJALISED, VEISED, LAMBAD, KITSED JA SEAD

A. Üldsätted

1. Tiineid loomi, kes võivad poegida vedamise ajal, või loomi, kes on poeginud viimase 48 tunni jooksul, ning vastündinud loomi, kelle naba ei ole veel täielikult paranenud, ei peeta vedamiseks sobivaks.
2. a) Loomadele võimaldatakse piisavalt ruumi, et nad saaksid seista loomulikus asendis, ja vajadusel püstitakse sisevaheseinad, et kaitsta loomi transpordivahendi liikumise puhul. Loomadele võimaldatakse lamamisruum, kui loomade kaitse eritingimustega ei ole sätestatud teisiti.
- b) Transpordivahendid ja konteinerid on ehitatud ja neid kasutatakse viisil, mis kaitseb loomi halva ilma ja ilmastikutingimuste oluliste kõikumiste eest. Ventilatsioon ja õhu hulk peab olema vastavuses veotingimuste ja veetavate loomaliikidega.
- c) Transpordivahendid ja konteinerid peavad olema kergesti puhastatavad, põgenemiskindlad ning ehitatud ja kasutatavad viisil, mis väldib loomade vigastamist ja tarbetuid kannatusi ning kindlustaks nende turvalisuse vedamise ajal. Konteinerid, milles loomi veetakse, tuleb tähistada tähisega, mis näitab elusloomade vedamist, ja märgiga, mis näitab loomade seisusuunda. Konteinerid peavad võimaldama loomade jälgimist ja hooldamist ning olema paigutatud viisil, mis ei takistaks ventilatsiooni. Vedamise ja teisaldamise ajal peavad konteinerid olema püstises asendis ning kaitstud põrutuste ja raputamise eest.
- d) Vedamise ajal tuleb loomi joota ja anda neile sobivat sööta sobivate ajavahemike järel. Need ajavahemikud ei või ületada 24 tundi, v.a erijuhud, kus selle ajavahemiku pikendamine kuni kahe tunni võrra on loomade huvides, arvestades eelkõige veetavat loomaliiki, kasutatavat transpordivahendit ja mahalaadimise koha kaugust.
- e) Kabjalised peavad vedamise ajal kandma päitseid. Seda sätet ei pea kohaldama väljaõpetamata varssade või eraldi latrites veetavate loomade puhul.
- f) Kui loomad on lõastatud, peavad kõied või muud kasutatavad kinnitusvahendid olema küllaldaselt tugevad, et mitte puruneda tavapärase veotingimuste korral, ja nii pikad, et loomadel oleks vajaduse korral võimalik lamada ning süüa ja juua, ning need peavad olema valmistatud viisil, mis välistab kägistamise või vigastamise ohu. Loomi ei tohi lõastada sarvi või ninarõngaid pidi.
- g) Kabjalisi tuleb vedada eraldi latrites või konteinerites, mis on konstrueeritud viisil, mis kaitseb loomi põrutuste eest. Nimetatud loomi võib siiski vedada rühmades; sellisel juhul tuleb hoolitseda selle eest, et loomi, kes on teineteise suhtes vaenulikud, ei veetaks koos või kui neid veetakse koos, oleksid nende tagumised kabjad rautamata.
- h) Kabjalisi ei veeta mitmekorruselistes sõidukites.
3. a) Kui mitut liiki loomi veetakse sama transpordivahendiga, peavad nad olema eraldatud vastavalt liigile, v.a loomad, kes on harjunud koos olema ja kelle lahutamine põhjustaks neile kannatusi. Lisaks sellele tuleb võtta erimeetmed, et vältida ohte, mis võiksid tuleneda üksteise suhtes loomulikult vaenulike loomade vedamisest samas partiis. Erinevas vanuses loomade vedamisel samas transpordivahendis tuleb täiskasvanud loomad ja noorloomad eraldada; seda piirangut ei kohaldata siiski imetavate emasloomade suhtes, keda veetakse koos järeltulijatega. Kastreerimata täiskasvanud isasloomad eraldatakse emasloomadest. Täiskasvanud tõukuldid eraldatakse üksteisest. Sama kehtib täkkude suhtes. Neid sätteid kohaldatakse, kui loomi ei ole kasvatatud ühtsetes rühmades või kui nad ei ole üksteisega harjunud.
- b) Transpordivahendi osadesse, kus veetakse loomi, ei laadita kaupu, mis võiksid piirata loomade heaolu.
4. Loomade peale- ja mahalaadimiseks kasutatakse sobivaid vahendeid (sillad, rambid, trepid). Nende vahendite pörandakatted peavad olema ehitatud viisil, mis hoiab ära libisemise, ja vahendid peavad vajadusel olema varustatud küljekaitsetega. Vedamise ajal ei tohi loomi mehhaaniliste vahenditega püsti hoida, tõsta ega tõmmata peast, sarvedest, jalgadest, sabast ega karvkattest. Lisaks sellele tuleks võimaluse korral vältida uimastuselektroodide kasutamist.

5. Transpordivahendi või konteineri põrand peab olema piisavalt tugev, et kanda veetavate loomade raskust; see peab olema libisemist takistava pinnaga; kui põrandal on vahesid või auke, peavad need olema täiesti tasased, et vältida loomade vigastamist. Põrand peab olema kaetud väljaheidete imamiseks piisava allapanuga, kui seda ei korraldata muul, vähemalt sama tõhusal viisil või kui väljaheiteid korrapäraselt ei eemaldata.
6. Et kindlustada loomadele vedamise ajal vajalik hooldus, peab loomapartiiga kaasas olema saatja, v.a järgmistel juhtudel:
 - a) loomi veetakse konteinerites, mis on kinnitatud, piisavalt ventileeritud ja vajaduse korral sisaldavad ümberminemise ohuta jaoturites piisavalt toitu ja vett teekonna kahekordse oodatava pikkuse jaoks;
 - b) vedaja täidab saatja ülesandeid;
 - c) lähetaja on määranud esindaja loomade hooldamiseks vastavates peatuspaikades.
7.
 - a) Saatja või lähetaja esindaja hooldab, söödab, joodab ja vajadusel lüpsab loomi.
 - b) Lakteerivaid lehma lüpsatakse ligikaudu 12 tunniste, ent mitte enam kui 15 tunniste ajavahemike järel.
 - c) Saatjal peab vajaduse korral olema oma ülesannete täitmiseks sobiv valgusti.
8. Loomad laaditakse ainult täielikult puhastatud ja vajaduse korral desinfitseeritud transpordivahenditesse. Surnud loomad, allapanu ja väljaheidet eemaldatakse nii kiiresti kui võimalik.

B. Raudteetranspordi erisätted

9. Raudteevagunid, milles loomi veetakse, tuleb tähistada tähisega, mis näitab elusloomade vedamist, v.a juhul, kui loomi veetakse konteinerites. Kui loomade vedamiseks kohandatud vaguneid ei ole saadaval, veetakse loomi kaetud vagunites, mis saavad sõita suure kiirusega ja millel on piisavalt suured õhuavad või ventilatsioonisüsteem, mis on tõhus ka väikesel kiirusel. Vagunite siseseinad peavad olema puidust või muust sobivast materjalist, täiesti siledad ja varustatud sobival kõrgusel olevate rõngaste või poomidega, mille külge saab loomi vajadusel lõastada.
10. Kui loomi ei veeta eraldi latrites, tuleb kabjalised lõastada nii, et nad on kõik peadega ühes suunas või teineteise poole. Varssu ja väljaõpetamata loomi ei lõastata.
11. Suured loomad laaditakse viisil, mis võimaldab saatjal nende vahel liikuda.
12. Kui vastavalt punkti 3 taandele a on nõutud loomade eraldamist, võib selleks lõastada loomad vaguni erinevatesse osadesse, kui selleks on piisavalt ruumi, või eraldada loomad sobivate vaheseinte abil.
13. Rongide koostamisel ja vagunite muu liikumise puhul tuleb võtta kõik meetmed, et vältida loomadega vagunite rappumist.

C. Maanteetranspordi erisätted

14. Sõidukid peavad olema põgenemiskindlad ja ehitatud viisil, mis tagaks loomade turvalisuse, ning olema varustatud katusega, mis kindlustaks tõhusa kaitse ilmastiku eest.
15. Tavapäraselt lõastatuna veetavate suurte loomade vedamiseks kasutatavates sõidukites peavad olema lõastamisvahendid. Kui sõidukid peavad olema osadeks eraldatud, on vaheseinad jäiga konstruktsiooniga.
16. Sõidukid peavad olema varustatud artikli 4 nõuetele vastavate vahenditega.

D. Veetranspordi erisätted

17. Laev peab olema sisustatud nii, et loomi saaks vedada, tekitamata neile vigastusi ja tarbetuid kannatusi.

18. Loomi ei veeta avatud tekil, v.a pädeva asutuse poolt heakskiidetud, piisavalt kinnitatud ning mere ja ilmastiku eest piisavat kaitset võimaldatavates konteinerites või muudes ehitistes.
19. Loomad peavad olema löastatud või paigutatud aedikutesse või konteineritesse.
20. Loomade aedikute, konteinerite või sõidukite vahel peavad olema ligipääsu võimaldavad vahekäigud. Asjakohased valgustusvahendid peavad olema olemas.
21. Loomadega peab kaasas olema piisav arv saatjaid, arvestades veetavate loomade arvu ja reisi kestust.
22. Sõiduki kõikides osades, kus loomi hoitakse, peab olema äravool ja sõiduk tuleb hoida puhtana.
23. Loomade tapmiseks vajaduse korral kasutatakse pädeva asutuse poolt heakskiidetud vahendeid.
24. Laevad, mida kasutatakse loomade vedamiseks, varustatakse enne mereleminekut piisava koguse joogiveega, kui neil puudub selle tootmist võimaldav sobiv süsteem, ja sobiva söödaga, pidades silmas veetavate loomade liiki ja arvu ning reisi kestust.
25. Haigete või vigastatud loomade eraldamiseks reisi ajal ning vajaduse korral neile esmaabi andmiseks võetakse meetmed.
26. a) Kui loomi veetakse laevadel veetavates raudteevagunites, pööratakse erilist tähelepanu loomadele piisava ventilatsiooni tagamisele vedamise ajal. Lõikeid 17–19 ei kohaldata praamlaevadel või muudel sellistel laevadel olevatele raudteevagunitele või maanteeõidukitele laaditud loomade vedamisel.
b) Kui loomi veetakse laevadel olevates maanteeõidukites, võetakse järgmised meetmed:
 - i) loomade veoruum tuleb kindlalt kinnitada sõiduki külge; sõiduk ja loomade veoruum peab olema varustatud asjakohaste kinnitusvahenditega, mis võimaldaks need kindlalt kinnitada laeva külge. Veeremilaeva kaetud tekil tuleb tagada piisav ventilatsioon vastavalt veetavate sõidukite arvule. Võimaluse korral tuleks loomi vedav sõiduk paigutada värske õhu sisselaskeava lähedale;
 - ii) loomade veoruumil peab olema piisavalt õhuavasid või muid vahendeid piisava ventilatsiooni tagamiseks, pidades silmas, et õhu juurdepääs laeva suletud autotekile on piiratud. Loomade veoruumis ja selle igal korrusel peab olema piisavalt ruumi, et tagada piisav ventilatsioon loomade kohal ka siis, kui loomad püsti seisavad;
 - iii) loomade veoruumi igale osale peab olema otsene juurdepääs, mis võimaldaks loomi reisi ajal vajadusel hooldada, sööta ja joota.

E. Õhustranspordi erisätted

27. Loomi veetakse liigile kohastes konteinerites, aedikutes või latrites, mis vastavad vähemalt IATA viimastele elusloomi käsitlevatele eeskirjadele.
28. Võetakse ettevaatusabinõud kõrgete või madalate temperatuuride vältimiseks pardal, pidades silmas erinevaid loomaliike. Lisaks sellele tuleb vältida õhurõhu suuremaid muutusi.
29. Kaubalennukites peab kaasas olema pädeva asutuse poolt heakskiidetud vahend loomade hädatapmiseks.

II PEATÜKK

KODULINNUD, PUURILINNUD JA KODUKÜÜLIKUD

30. Kodulindude, puurilindude ja koduküülikute veo puhul kohaldatakse *mutatis mutandis* I peatüki järgmisi sätteid: lõike 2 punktid a, b ja c, lõiked 3, 5, 6, 8, 9, 13, 17–22, 24 ja 26–29.

31. Loomadel peab olema piisavas koguses süüa ja vett, v.a juhtudel, kui:
- teekond kestab alla 12 tunni, arvestamata peale- ja mahalaadimise aega;
 - teekond kestab igat liiki tibude puhul alla 24 tunni tingimusel, et see lõpeb 72 tunni jooksul pärast koorutamist.

III PEATÜKK

KODUKASSID JA KODUKOERAD

32. Ilma et see piiraks artikli 1 lõike 2 punkti a kohaldamist, kohaldatakse kodukasside ja kodukoerte vedamise puhul *mutatis mutandis* I peatüki järgnevaid sätteid: lõige 1, lõike 2 punktid a, b ja c, lõiked 3, 5, 6, lõike 7 punktid a ja c, lõiked 8, 9, 12, 13, 15 ja 17—29.
33. Veetavaid loomi söödetakse mitte enam kui 24 tunniste ajavahemike järel ja joodetakse mitte enam kui 12 tunniste ajavahemike järel. Söötmise ja jootmise kohta peavad olema selged kirjalikud juhtnõõrid. Indlevad emasloomad tuleb isasloomadest lahus hoida.

IV PEATÜKK

MUUD IMETAJAD JA LINNUD

34. a) Käesoleva peatüki sätteid kohaldatakse eelmiste peatükkidega hõlmamata imetajate ja lindude vedamisel.
- b) Käesolevas peatükis käsitletud liikide vedamisel kohaldatakse *mutatis mutandis* I peatüki järgnevaid sätteid: lõige 1, lõike 2 punktid a, b ja c, lõike 3 punkt b, lõiked 4, 5, 6, lõike 7 punktid a ja c, lõiked 8, 9 ja 13—29.
35. Ilma et see piiraks artikli 3 lõike 1 punkti b kohaldamist, veetakse ainult terveid ja vedamiseks sobivaid loomi. Loomi, kes on ilmselt tiinuse lõppjärgus või kes on hiljuti poeginud, ning poegi, kes on võimetud iseseisvalt toituma ja kes on emasloomast lahus, ei loeta vedamiseks sobivaks. Neist sätetest võib erandeid teha erijuhtumitel, kui loomade huvides on neid vaja vedada kohta, kus neile saab anda asjakohast ravi.
36. Rahusteid võib anda ainult erijuhtudel ja veterinaararsti otsese järelevalve all. Andmed antud rahustite kohta peavad loomaga kuni sihtkohani kaasas olema.
37. Loomi veetakse ainult selleks ehitatud transpordivahendites, millele on vajadusel kinnitatud teade selle kohta, et neis veetakse metsloomi, kartlikke või ohtlikke loomi. Lisaks sellele peavad loomadega kaasas olema selged kirjalikud juhtnõõrid loomade söötmise, jootmise ja vajaliku erihoolduse kohta.
- CITESiga hõlmatud loomi veetakse vastavalt viimastele CITESi suunistele elusate metsloomade ja elustaimede vedamise ja vedamiseks ettevalmistamise kohta. Õhustranspordi korral veetakse neid vähemalt vastavalt IATA viimastele elusloomade vedamist käsitlevatele juhtnõõridele. Loomad saadetakse sihtkohta nii kiiresti kui võimalik.
38. Selle peatükiga hõlmatud loomi tuleb hooldada vastavalt lõikes 37 osutatud juhtnõõridele ja suunistele.
39. Enne vedamist tuleb loomade ettevalmistamiseks ette näha piisav ajavahemik, mille jooksul loomad viiakse vajaduse korral konteinerisse järk-järgult.
40. Samasse konteinerisse ei tohi panna eri liiki loomi. Lisaks sellele ei panda samasse konteinerisse sama liiki loomi, v.a juhul, kui on teada, et nad sobivad kokku.
41. Sarvloomi ei veeta, kui sarved ei ole veel sarvestunud.
42. Linde hoitakse hämaras.

43. Ilma et see piiraks artikli 3 lõike 3 kohaselt võetavate erimeetmete kohaldamist, veetakse mereimetajaid vajaliku kvalifikatsiooniga saatja pideva tähelepanu all. Konteinereid ei asetata üksteise peale.
44. a) Konteineri kõikides seintes peavad olema sobiva suurusega augud, et tagada piisav õhutus igal ajal. Aukude suurus peab olema selline, et loomad ei puutuks kokku konteinerit teisaldavate inimestega ega vigastaks end.
b) Konteineri kõikide seinte, katuse ja põhja külge kinnitatakse sobiva suurusega vaheliistud, et tagada loomadele vaba õhu juurdepääs, kui konteinerid on lähestikku või üksteise peal.
45. Loomi ei tohiks hoida toiduainete lähedal ega kõrvalistele isikutele ligipääsetavas kohas.

V PEATÜKK

MUUD SELGROOGSED JA KÕIGUSOOJASED LOOMAD

46. Muid selgroogseid ja kõigusoojaseid loomi tuleb vedada konteinerites ja tingimustel, mis on eelkõige ruumi, ventilatsiooni, temperatuuri, turvalisuse ning vee ja hapniku varude suhtes asjaomasele liigile sobivad. CITESiga hõlmatud loomi veetakse vastavalt CITESi juhtnõuetele elusate metsloomade ja elustaimede vedamise ja vedamiseks ettevalmistamise kohta. Õhustranspordi korral veetakse neid vähemalt vastavalt IATA viimastele elusloomade vedamist reguleerivatele eeskirjadele. Loomad saadetakse sihtkohta nii kiiresti kui võimalik.